

Pipaluk Lynge Rasmussen
Inatsisartunut ilaasortaq Inuit Ataqatigit

Internetikkut sillimaniarnek pillugu § 37 naapertorlugu apeqqummut 133/2022-mut akissut.

Allakap ullua: 14. juli 2022

Suliap normua. 2022 - 14013

Asasara Pipaluk Lynge Rasmussen

All. nr. 20602172

Postboks 1078

3900 Nuuk

Oqa. (+299) 34 50 00

E-mail: digitalisering@nanoq.gl

www.naalakkersuisut.gl

Internetikkut sillimaniarnermut tunngatillugu apeqqummut Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu apeqqutigisannut qujanaq. Apeqqutigisatit tullingguuttuni akissavakka.

1. Naalakkersuisut cyberikkut sillimaniarnermut upalungaarsimanissamut pilersaarummik piareersimasuuteqarpat?

Qitiusumik Allaffeqarfik upalungaarsimanissamut amerlasuunik pilersaaruteqassaaq, IT-systeminut tamanut upalungaarsimanissamut pilersaarut ataaseq. Qitiusumik allaffeqarfiup serveriituttu attaveqaataanullu tunngatillugu upalungaarsimanissamut pilersaarut pingaarnepaassaaq. Pilersuisumik isumaqatigiisummi upalungaarsimanermit pilersaarut ilaassaaq. IT-systemimut aalajangersimasumut upalungaarsimanissamut pilersaarummik akisussaaffik immikkoortortami IT-systemimik pisiaqartumiissaaq. Internetikkut akornusersorneqarnermi systemit aarlerinartorsiorlut ukunanga pigineqarput: Digitalimik Sullissinermit Aqutsisoqarfik, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik, Inussuk IT, KANUAANA aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

2021-mi ukiakkut IT-kkut Paasissutissatigullu sillimaniarnek pillugu aaqqissuussineq pillugu kaajallaasitamut siunnersuut kiisalu Paasissutissatigut sillimaniarnermut politikki suliffeqarfiup iluani qitiusumik allaffeqarfimmi tusarniutigineqarput.

Internetikkut akornusersorneqarnerup nalaani aalajangiisinnaanissamut iliuuseqarsinnaanissamullu pingaarnertut piginnaatitsissutit kaajallaasitami aalajangersarneqarput. Taamatuttaaq immikkoortortat IT-systemimik ingerlatsinermit akisussaaffillit tamarmik IT-systemimik piginnittumik toqqaasimanissaat kaajallaasitami piumasaqaatigineqarpoq. IT-systemimik piginnittup IT-systemimut atatillugu teknikikkut sillimaniarnermut pissutsit tamaasa isumagissavai, tassunga ilanngullugit IT-systemimut tunngatillugu upalungaarsimanissamut pilersaaruteqarnissaa.

Paasissutissatigut sillimaniarnissamut politikki aalajangerneqarpoq, IT-systeminik pisinerit, ineriartortitsinerit, ingerlatsinerit attassinerillu nunani tamalaani atuuttoq ISO 27001, tassa paasissutissatigut sillimaniarnissamut aqutsinermit systemi malillugu aqunneqassasut. Internetikkut akornusersorneqarnissamut aarlerinartoq annikillisinniarlugu aammalu internetikkut akornusersorneqarnikkut ajoqusernerit annikillisinniarlugit ISO 27001 aamma IT-systemimik piginnittut iliuuserineqarput.

2022-mi martsimi internetikkut akornusersorneqarnerup nalaani internetikkut paasissutissatigullu sillimaniarnissamut tunngatillugu aaqqissuussineq, kaajallaasitami siunnersuutigineqartoq atorineqarpoq, naak kaajallaasitaq pisortatigoortumik suli

akuerineqanngikkaluartoq. Internetikkut akornusersorneqarnissap pinaveersaartinnissaanut internetikkut paasissutissatigullu sillimaniarnissamut pisortatigoortumik saniatigut piumasaqaateqassasoq internetikkut akornusersorneqarnerup takutimmagu, kaajallaasitaq maannakkut suliffeqarfiup iluani tusarniaassutigineqaqqippoq.

a) Taamaangippat, Naalackersuisut cyberikkut sillimaniarnermut upalungaarsimanissamut pilersaarummik sananissaminnut piareersaasiornissamut pilersaaruteqarpat?

Internetikkut akornusersorneqarneq nutaanik misilittagaqalersitsisimavoq, taakku upalungaarsimanissamut pilersaarutitut pioreersunut ilanngunneqassapput. Taamaattumik IT-systeminik piginnittut upalungaarsimanissamut pilersaarutaasa tamarmik pitsaassusaat misissorniartugit suliassaqaarfiillu upalungaarsimanermit pilersaaruteqanngitsut pilersaarusiorniarlugit suliniutit aallartinneqarsimapput.

b) Inuiaqatigiit ingerlanneqarneranni atortuutinneqartut pingaaruteqavissut qanoq ilillutik upalungaarsimanermit pilersaarutip suliarineqarnerani aamma atuutsikkiartuaarneqarnerani peqataatinneqarnissaat, Naalackersuisut qanoq takorloorpaat?

Pisortat inuiaqatigiinnilu pingaarutillit allat IT-systemiisa imminnut ataqatigiinnginnerat internetikkut sillimaniarnerup ilagaa. Qitiusumik allaffeqarfiup, Peqqinnissaqarfiup, Nukissiorfiit, kommunit suliffeqarfiillu Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut IT-systemii immikkuussapput. IT-systeminut internetikkut akornusersuinerup allanut siaruaannissaa pinaveersaartinniarlugu taamaasiortoqartarpoq. Inuiaqatigiinni pingaarutillit IT-systemii tamarmik immikkut upalungaarsimanissamut namminerisamik pilersaaruteqassapput, suliassaqaarfiillu tamarmik immikkut ataasiakkaarlutik namminneq akisussaaffigisaannik. Tamatumunnga pissutaavoq inuiaqatigiinni pingaarutillinnik atorfillit niuernikkut assigiinngitsorujussuarnik tunngaveqarmata, taakkulu upalungaarsimanissamut pilersaarutini pingaartinneqartussaallutik.

Upalungaarsimanissamut pilersaarutit pitsaassusaannik sapinngisamik siammasissumik misissuinissaq qulakkeerniarlugu Digitalimik Sullissinermit Aqutsisoqarfik avataanit ilisimasallit suleqatigalugit pisortani oqartussanut namminersortunullu ikiuinissamut neqerooruteqarpoq.

c) Namminersorlutik Oqartussani oqartussat sorliit akisussaasuutinneqassappat upalungaarsimanermit pilersaarummut taamaattumut?

Digitalimik Sullissinermit Aqutsisoqarfiup suliassaqaarfiit agguataarnerat pillugit kaajallaasitaq naapertorlugu qitiusumik allaffeqarfimmi internetikkut paasissutissatigullu sillimaniarneq akisussaaffigaa.

2. Namminersorlutik Oqartussat Martsimi qarasaasiakkut saassunneqarmat, Namminersorlutik Oqartussanit upalungaarsimanermit allannguinermit malitseqartinneqarpa?

Digitalimik Sullissinermit Aqutsisoqarfiup IT-systemit atuuttooreersut nutartersimavai, taakku qitiusumik allaffeqarfiup IT-systemiani paasissutissat ingerlaarnerinik nakkutilliissutaassapput. Aningaasaliinermit internetikkut akornusersorneqarnissamit illersorneqarnerup pitsaanerulernissaa, aammali internetikkut

akornusersorneqanngilluinnarnissamut sakkukillisisinnaanissamullu periarfissat pitsaanerulersinnissaat siunertarineqarput.

a) Namminersorlutik Oqartussat qarasaasiakkut saassunneqarnerata kingorna suliniutit allat suut ingerlanneqarpat?

Apeqqutit 1 aamma 2-p akineqarnerini allaqqavoq suliniutit arlallit aallartisarneqarsimasut, internettikkut akornusersorneqarneq sioqqullugu taavalu internettikkut akornusersorneqarnerup kingorna.

3. Naalakkersuisut cyberikkut sillimaniarnermik upalungaarsimanermik pilersaarummik suliaqassappata, minnerpaamik inuiaqatigiinni ingerlatsinermi atortuutinneqartut pisariaqavissutut peqataasut qanoq eqqarsaatigineqarpat, aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu ukununga qanoq kinguneqassanersut:

1 b)-mi nassuiarneqartut inuiaqatigiinni atorfiit pingaarutillit tamarmik upalungaarsimanermut namminerisamik pilersaaruteqassapput, tassani internetikkut akornusersorneqarneq qanoq iliuseqarfigineqassanersoq erseqqissumik nassuiarneqarsimassalluni. Taamatutaaq inuiaqatigiinni atorfiit pingaarutillit avissaaqqanissaat pingaaruteqarpoq.

a) Pisortanit ingerlanneqartut?

Isumaqatigiissutaareersut misissorneqarneri, isumaqatigiissutinik nutaanik atuutilersitsinerit IT-systeminilu qanoq akornuserneqariaannaatiginermik scannerinerit ilutigalugit IT-systeminik pisinermut, ineriartortitsinermut, ingerlatsinermut attassinermullu aningaasartuutit ukiuni tullerni amerlanerunissaat naatsorsuutigineqarpoq.

IT-systemimik piginnittutut akisussaaffimmiipput ilaatigut; pilersuisunik aqutsineq, systeminik nutarterisarnerit, upalungaarsimanissamut pilersaarutitik attassineq periutsinillu allanik nassuiaasarnerit.

b) Namminersorluni inuussutissarsiutilinnut?

Namminersorlutik inuussutissarsiortut internetikkut akornusersorneqannginnissamut illersuutitut aningaasartuutit annertunerulernerat ingerlatsinermi periaaserisani tunngaviumik aningaasartuutit isigissavaat. Tamanna suliffeqarfinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut aamma atuutissaaq.

c) Innuttaasunut?

Digitalimik inuunermi innuttaasut hackertissinnaallutik imaluunniit piussuserinngisamik allat internetikkut akornuserneqarnerannut peqataasinnaallutik namminneerlutik ilisimasariaqarpaat. Taamaattumik innuttaasut tamarmik qarasaasiaminni, tabletiminni, mobiliminni allanilu atortorissaarutiminni nutaaliaasuni, soorlu nalunaaquttani internetimut attavilinni virusinut illersuutitut aningaasaliissasut sakkortuumik innersuussutigineqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Mute B. Egede